

FACULTY OF PSYCHOLOGY AND EDUCATIONAL SCIENCES

Wat met gebarentaal? Een longitudinaal onderzoek naar de vroegtijdige interactie tussen horende moeders en dove baby's met een cochleair implant.

Openbare verdediging tot het behalen van de academische graad
DOCTOR IN DE PSYCHOLOGISCHE WETENSCHAPPEN
van

Mevr. Liesbeth Matthijs

die zal plaatsvinden op
30 november, 18u30
D2.01
VUB Campus Etterbeek
Pleinlaan 2
1050 Elsene

Hoe de VUB te bereiken: <http://www.vub.ac.be/campus/brussels-humanities-sciences-engineering-campus>
Pleinlaan 2 – 1050 Brussel

Gelieve je aanwezigheid door te geven voor : 26/11/2018 via imatthij@yahoo.com

Jury:
INTERN:

Prof. dr. Nathalie Pattyn (VUB, Psychologie en
Educatiewetenschappen)

Prof. dr. Luk Van Langenhove (VUB, Sociale
Wetenschappen en Solvay Business School)

EXTERN:

dr. Maartje De Meulder (Université de Namur, Research
group on Multilingualism)

Prof. dr. Alys Young (University of Manchester, Social
work, education and research)

Promotor(en):

Prof. dr. Gerrit Loots (VUB, Sociale Wetenschappen en Solvay
Business School)

Prof. dr. Mieke Van Herreweghe (Ugent, vakgroep Engels,
gebarentaalonderzoek)

Prof. dr. Greg Leigh (School of Educational Studies,
Faculty of Human Sciences, Macquarie University, Australia)

FACULTY OF PSYCHOLOGY AND EDUCATIONAL SCIENCES

Samenvatting

De rol van gebarentaal in de hedendaagse interacties tussen horende moeders en dove baby's blijft een gevoelig en onbeslist onderwerp, voornamelijk omdat het afhangt van de discursieve bril die wordt opgezet. Deze doctoraatstudie had tot doel de ontwikkeling van intersubjectiviteit te onderzoeken tussen moeders en dove baby's in een tijdperk waarin vroege cochleaire implantatie bijna standaard is, en om vanuit deze onderzoeksfocus de vraag "Wat met Gebarentaal?" te beantwoorden. We brachten de ontwikkeling van intersubjectiviteit in kaart door te meten in welke mate de moeder-kind dyades erin slaagden om hun interactie op te tillen tot het niveau van gezamenlijke betrokkenheid op basis van wederzijdse uitwisselingen. Bij het onderzoeken van de mediërende rol van visueel-tactiele communicatiestrategieën (VCS), ontdekten we dat het gebruik van VCS de ontwikkeling van intersubjectiviteit bevordert. We merkten echter ook dat het advies en de begeleiding met betrekking tot die VCS of gebarentaal niet eensluidend waren. Daarom trokken we het relationele concept van intersubjectiviteit open naar de in sociale contexten ingebedde interacties die de moeders hadden over communicatiebenaderingen ten opzichte van hun doof kind met hun formeel en informeel ondersteuningsnetwerk. Deze analyses duiden op de vaststelling dat de keuze voor een opvoeding met inbegrip van gebarentaal, geen volwaardige optie was voor horende moeders. We plaatsten dan ook grote vraagtekens bij de manier waarop ouders begeleid werden in het maken van geïnformeerde beslissingen, en de manier waarop hun voorkeuren, waarden en wensen het vroege interventie-aanbod effectief leidden, zoals wordt voorgeschreven door internationale richtlijnen. Bovendien suggereerden onze bevindingen dat het tekortschieten in het ondersteunen van de aspiraties van deze moeders en in de toegang tot gebarentaal leidde tot contextuele en discursieve situaties die een negatief effect hadden op de ontwikkeling van intersubjectiviteit. Dit 'contextualiseren' van de vroegbegeleiding die de moeders en kinderen kregen m.b.t. communicatiekeuzes leverde suggesties op om intenties en richtlijnen m.b.t. vroegbegeleiding naar de praktijk te vertalen.

Curriculum Vitae

Liesbeth Matthijs studeerde in 2002 af als Licentiate Pedagogische Wetenschappen – optie Orthopedagogie (VUB). In 2003 vervolmaakte ze de Aanvullende Opleiding Sociale en Culturele Antropologie (KUL) en in 2004 de Lerarenopleiding voor secundair en hoger onderwijs aan de faculteit Psychologie en Opvoedkunde (VUB).

Na een periode in het onderwijskundig-pedagogisch domein, keerde ze terug naar de VUB voor een doctoraatsvoorbereidend onderzoek naar de rol van gebarentaal in de huidige context van vroege identificatie en implantatie bij dove kinderen.

In afwachting van subsidies voor een doctoraatstudie was ze twee schooljaren leerkracht en projectmedewerker op Kasterlinden, een school met een bilinguaal project voor dove kinderen.

In de zomer van 2009 startte ze de doctoraatstudie. Tussen 2013 tot begin 2017 was ze werkzaam bij Doof Vlaanderen (cel Belangenbehartiging) en coördineerde ze voor 't Signaal een participatieproject voor gezinnen met dove kinderen.

Op dit moment is ze werkzaam bij de Gezinsbond als medewerker ter voorbereiding van de Gezinsconferentie 2019.

Ze is hiernaast ook werkzaam als systeemtherapeute op zelfstandige basis. Ze behaalde het getuigschrift Relatie- en Gezinstherapie in 2011 en Narratieve Therapie in 2018.